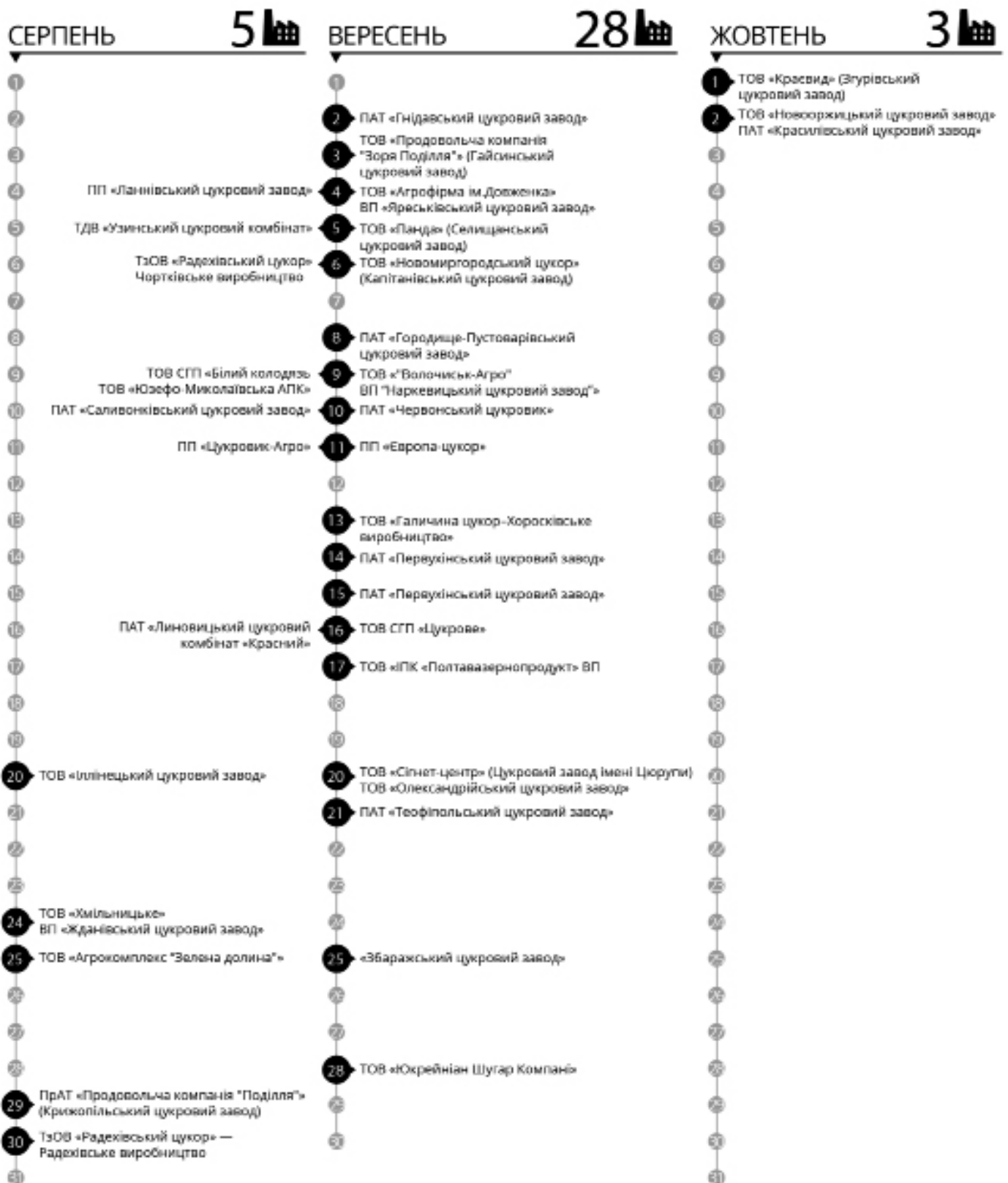

Огляд ринку: прогнози та перспективи

Руслана Бутило, керівник аналітичного відділу НАЦУ «Укрцукор»

Виробництво цукру – перші результати

Пуск цукрових заводів 2016 рік

Реалізація цукру

Обсяги. За даними цукрових заводів в серпні було реалізовано 124,72 тис. тонн цукру, що на 8,5% (16,2 тис. тонн) менше, ніж у липні. Найбільші відвантаження здійснювали підприємства Полтавської (26,8 тис. тонн) та Вінницької (21,1 тис. тонн) областей.

Цінова ситуація.

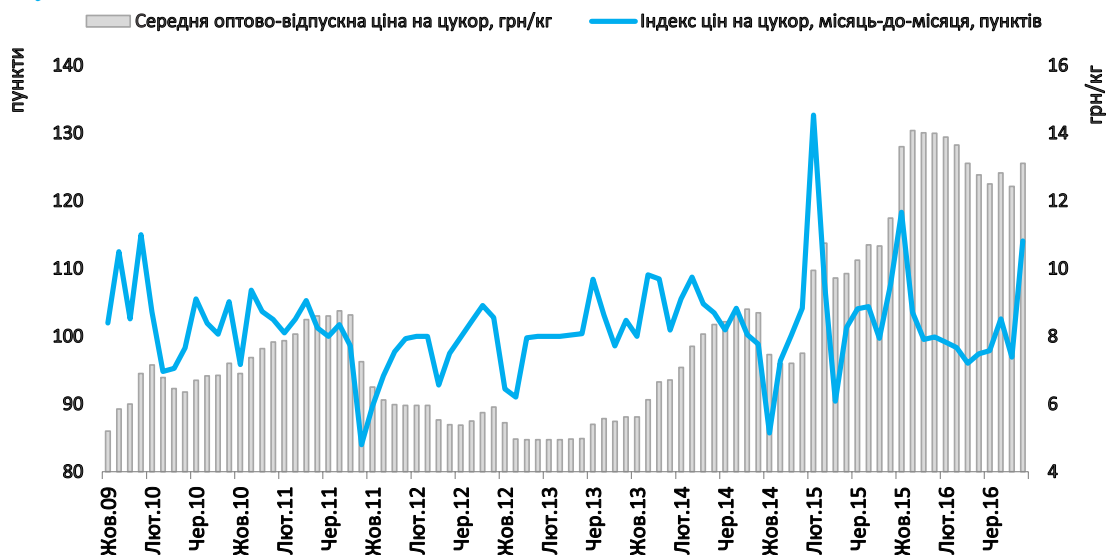
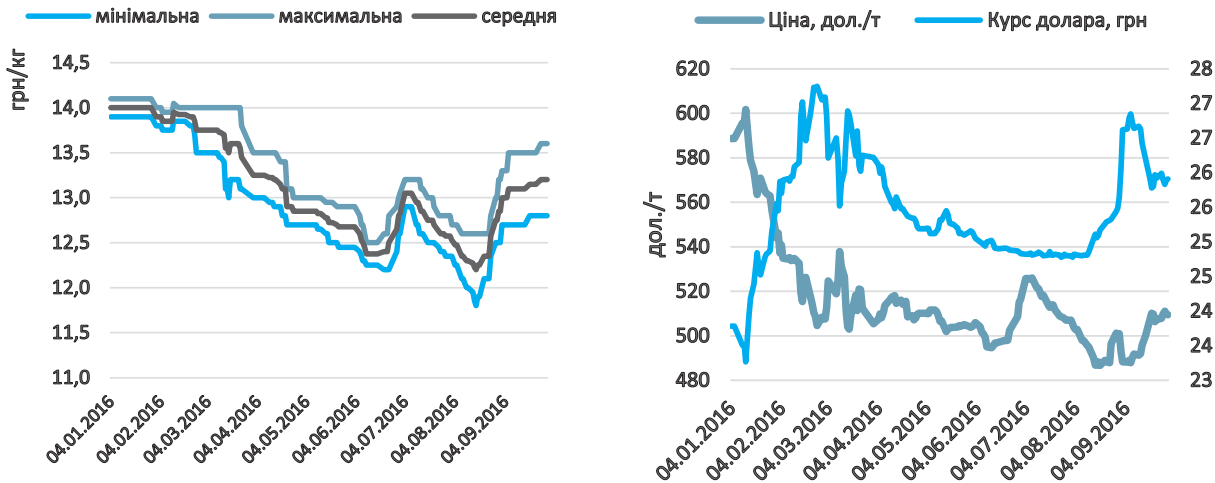

Рис. 1. Оптово-відпускна ціна на цукор, грн./кг

Оптово-відпускні ціни на цукор у вересні поступово зростали (рис. 1). Так, в середньому за місяць оптово-відпускна ціна на цукор склала 13,11 грн./кг, що на 5,5% (0,68 грн./кг) більше, ніж у серпні. Основною причиною є значні експортні поставки.

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис. 2. Оптово-відпускні ціни на цукор

У вересні національна валюта була відносно стабільна з тенденцією до посилення. На фоні зростаючих гривневих цін, доларова ціна збільшилась з 487,33-514,62 дол./тонну станом на 31.08.2016 р. до 494,02-524,89 дол./тонну станом на 30.09.2016 р.

Ціноутворюючі фактори, які впливатимуть на ціни на цукор надалі:

Фактори падіння

-
- 1. Початок сезону;
- 2. Прогнози значного виробництва цукру;
- 3. Низька купівельна спроможність населення.

Фактори зростання

- + 1. Експорт (як фактичний, так і заяви компаній про плани);
- 2. Як результат – скорочення надлишку цукру на ринку;
- 3. Дефіцитність світового ринку та висхідна динаміка світових цін.

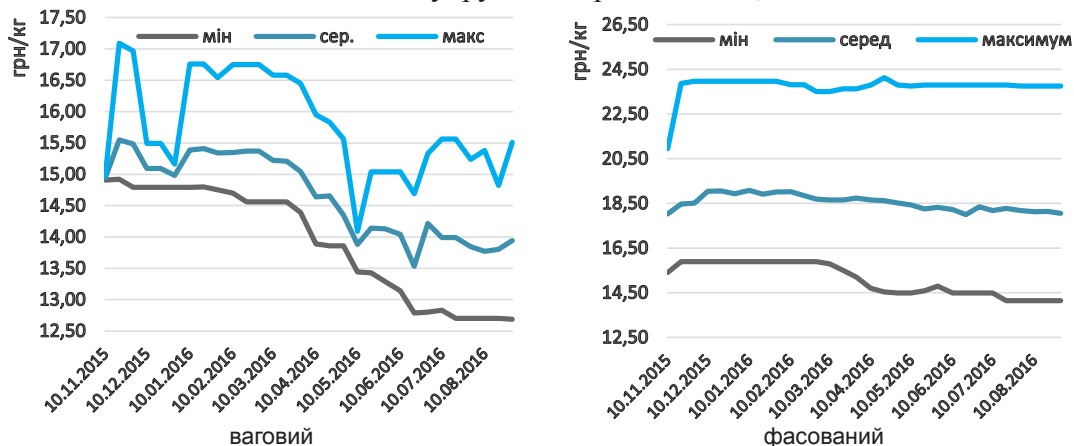
Аналітика від НАЦУ «УКРЦУКОР»

Споживчий сегмент

За даними Державної служби статистики України, у торговельній мережі за 1 півріччя 2016 року було продано 74 417,46 тонн цукру. Варто відмітити, що за аналогічний період 2015 року було реалізовано продукції 90 375,9 тонн цукру. Таким чином обсяги продажу цукру зменшилися на 21,4%.

Що стосується роздрібних цін на цукор, то впродовж вересня вони були відносно стабільними (див. рис. 3) з тенденцією до зростання. До кінця місяця ціна на цукор білий ваговий склала 12,74-15,46 грн./кг (станом на кінець серпня (12,69-15,51 грн./кг).

Фасований цукор в кінці серпня продавався по 14,14-23,80 грн./кг із середньою ціною на рівні 18,27грн./кг. За місяць ціни на цей вид цукру дещо зросли - на 1,2%.

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис. 3. Роздрібні ціни на цукор

Експорт-імпорт

Цукор білий

Експорт

Обсяги. 2015/16 МР дійшов свого кінця, тому можна підвести підсумки експорту цукру. Так, за сезон було експортовано 113,0 тис. тонн¹ цукру білого. Варто відмітити, що в 2014/15 МР обсяг експорту склав 110,0 тис. тонн, крім того до Криму було поставлено 123,9 тис. тонн.

Україна у серпні 2016 року експортувала 32,9 тис. тонн цукру, що на 17,9% більше, ніж у липні. Зокрема, в основному здійснювалися поставки до Грузії (6,9 тис. тонн або 21%), Шрі-Ланки (6,3 тис. тонн; 19%), Азербайджану (4,9 тис. тонн; 15%), М'янми (4,9 тис. тонн; 15%) та Киргизії (1,9 тис. тонн; 5,9%).

А от попереднього місяця експорт відбувався до Грузії (35%), Ізраїлю (11%), Таджикистану (11%), Шрі-Ланки (9%), Албанії (9%) та Азербайджану (6%).

Рейтинг найбільших експортерів цукру в 2015/2016 МР

	Компанії	ТИС. ТОНН	ТИС.ДОЛ.
1	ПрАТ «Продовольча компанія «Поділля»	21,72	10517,14
2	ТОВ «Агрофірма «ім.Довженка» ВП «Яреськівський цукровий завод»	20,18	9030,62
3	ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	13,42	6060,84
4	ТОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	7,39	3410,15
5	ТзОВ «Радехівський цукор»	6,39	3025,37
6	ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	5,72	2786,44
7	ПП «Агроекстара»	4,40	2173,25
8	ТОВ «Продовольча Компанія «Зоря Поділля»	3,95	1917,18
9	ПАТ «Теофіпольський цукровий завод»	3,04	1401,71
10	ТзОВ «Транс-груп»	2,91	1284,72

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

¹ без урахування цукру білого, виробленого з імпортного цукру-сирцю з тростини на давальницьких умовах і вивезеного за межі України (19 тис. тоннонн).

Експорт цукру в 2015/2016 МР

Ринки. Найбільші обсяги відвантажень цукру в 2015/16 МР українські компанії здійснювали до Румунії (22,07 тис. тонн).

На другому місці за обсягами поставок розмістилася Грузія (18,15 тис. тонн), а на третьому - Азербайджан (13,37 тис. тонн). На четвертому та п'ятому місцях закріпилися Казахстан (10,38 тис. тонн) та Шрі-Ланка (8,7 тис. тонн).

Рейтинг. Так, найбільшим експортером цукру в сезоні 2015/16 є компанія ПрАТ «Продовольча компанія «Поділля». Обсяги поставок складають 21,72 тис. тонн на суму 10,52 млн. дол.

Завдяки значним продажам у серпні на другій позиції укріпилось ТОВ «Агрофірма «ім.Довженка» ВП «Яреськівський цукровий завод» із результатом 20,18 тис. тонн (9,03 млн. дол.)

Найбільший експортер серпня, ТОВ «Новооржицький цукровий завод», замикає чільну трійку рейтингу експортерів в 2015/16 МР. За сезон підприємство поставило 13,42 тис. тонн цукру сумарною вартістю 6,06 млн. дол.

Імпорт

В поточному сезоні на територію України надійшло 20,67 тис. тонн цукру білого, в тому числі 20,12 тис. тонн із ЄС. В серпні обсяг імпорту склав 57,33 тонн - значно менше ніж у липні. Поставки здійснювалися із країн ЄС (Швеція, Німеччина).

Меляса

Експорт

Обсяги. Після пікових липневих обсягів продажів серпень показує лише 135 тонн експорту. Вартість експорту склала 14,5 тис. дол.

За 2015/16 МР було експортовано 57,89 тис. тонн меляси загальною вартістю 4,79 млн. дол., що в 2,27 разів менше, ніж за аналогічний період 2014/15 МР (131,84 тис. тонн та 11,51 млн. дол. відповідно).

Ринки. Практично вся меляса в серпні експортувалася до США (133,80 тонн). Варто відмітити, що в 2015/16 МР найбільшим покупцем української меляси за кордоном стали Нідерланди - 15,07 тис. тонн або 1,37 млн. дол. На другій позиції розмістилися США - 15,0 тис. тонн або 1,21 млн. дол. Замикає чільну трійку Польща - 11,42 тис. тонн або 0,83 млн. дол. На трійку найбільших країн-експортерів припадає 71% відвантажень.

Рейтинг експортерів меляси бурякової у вересні 2015 - липні 2016 років

	Найменування	Вересень 2015 - липень 2016	
		тис. тонн	тис. дол.
1	ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	22,41	1990,01
2	ТОВ «Волочиськ-агро» ВП «Наркевицький цукровий завод»	7,31	607,14
3	ПАТ «Гнідавський цукровий завод»	5,54	352,33
4	ПП «Європацукор»	3,21	246,38
5	ТОВ «Август-систем Лтд-ПКФ»	2,93	219,55
6	ТОВ «Хмільницьке» ВП «Жданівський цукровий завод»	2,73	226,89
7	ТОВ «Схід-Захід-енерго»	2,67	205,47
8	ТОВ «Дизайн Геос»	2,24	170,98
9	ТОВ «Ростгруп-авто»	2,02	154,32
10	ТОВ «Ландтехнік»	1,50	115,35

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

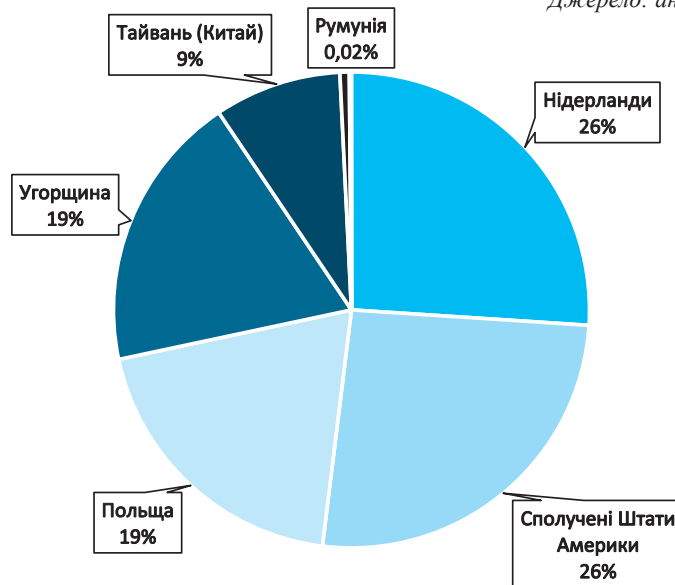

Рис. 4. Структура експорту меляси бурякової у 2015/16 МР

Таблиця 2

Основні експортні ринки для українських кондитерських виробів з цукру без вмісту какао

Країни	серпень 2016		вересень 2015 - серпень 2016	
	тис. тонн	тис. дол.	тис. тонн	тис. дол.
Казахстан	1,82	2067,84	13,88	17520,69
Азербайджан	0,64	759,09	7,20	9057,63
Білорусь	0,55	682,97	5,20	7344,85
Монголія	1,01	1090,52	5,15	6409,87
Туркменістан	0,17	174,33	5,00	6286,90
Грузія	0,26	287,77	4,46	5194,92
Польща	0,41	693,38	3,96	6542,69
Молдова	0,30	338,20	3,51	4349,18
Киргизстан	0,28	301,44	3,09	3756,30
Румунія	0,21	290,48	2,91	3743,81

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рейтинг. Найбільші обсяги меляси за кордон в поточному сезоні поставила компанія ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2» - 22,41 тис. тонн на загальну суму 1990,01 тис. дол.

Друге місце посідає компанія ТОВ «Волочиськ-агро» ВП «Наркевицький цукровий завод» (7,31 тис. тонн; 607,14 тис. дол.).

Замикає чільну трійку ПАТ «Гнідавський цукровий завод» з 5,54 тис. тонн (352,33 тис. дол.).

Кондитерські вироби з цукру без вмісту какао

Обсяги. В поточному році на зовнішні ринки було продано 75,5 тис. тонн кондитерських виробів із цукру без вмісту какао (код УКТ ЗЕД 1704) загальною сумою 100,67 млн. дол. В серпні експорт склав 7,55 тис. тонн, що практично відповідає показникам липня.

Ринки. Найбільші обсяги відвантажень кондитерських виробів з цукру без вмісту какао здійснюються до Казахстану (13,88 тис. тонн; 18,4% сумарного експорту), Азербайджану (7,2 тис. тонн; 9,5%) та Білорусі (5,2 тис. тонн; 6,9%). Сумарно на ці країни припадає 34,8% українського експорту кондитерських виробів з цукру без вмісту какао.

Рейтинг. За результатами 2015/16 МР найбільші відвантаження на експорт кондитерських виробів із цукру без вмісту какао здійснювали компанії ТзОВ «Плюс - Розподільчий центр» (29,58 тис. тонн) та ТзОВ «Дніпровські Ласощі» (25,18 тис. тонн). Замикає чільну трійку ТзОВ «Три Стар» з 2,48 тис. тонн.

Таблиця 3

Топ-10 найбільших експортерів кондитерських виробів без вмісту какао у вересні 2015 - липні 2016 років

	Компанії	тис. тонн	тис.дол.
1	ТзОВ «Плюс-Розподільчийцентр»	29,58	37740,12
2	Дочірнє підприємство «Рошен-кондитерська корпорація» (ТзОВ «Дніпровські Ласощі»)	25,18	36731,60
3	ТзОВ «ТриСтар»	2,48	2291,80
4	ЗАТ «Харківська бісквітна фабрика»	2,27	2774,23
5	ТДТзОВ «ДПФ»	2,23	2098,52
6	ТзОВ «Дружківська харчосмакова фабрика»	1,44	1444,32
7	ТзОВ «Торгівельний будинок-Конті»	0,92	934,35
8	ЗАТ «Херсонська кондитерська фабрика»	0,84	809,50
9	ТзОВ «ЖЛ»	0,72	1081,42

Таблиця 4

Рейтинг найбільших експортерів жому у вересні 2015 - липні 2016 років

	Компанії	тис. тонн	тис. дол.
1	ПрАТ «Мелагрейн»	11,36	1183,09
2	ТзОВ «ТЕП-Вертикаль»	11,28	1471,60
3	ТОВ «Агрофірмаім. Довженка» ВП «Яреськівський цукровий завод»	10,14	1219,59
4	ТзОВ «Вінницький комбінат хлібопродуктів №2»	7,41	1301,36
5	ТОВ «Новооржицький цукровий завод»	6,30	811,47
6	ПП «Агролеон-Захід»	1,99	250,64
7	ТзОВ «Львів-Інтерсервіс»	1,25	181,76
8	ТзОВ «Перша логістична компанія»	1,22	133,87
9	ПрАТ «Продовольча компанія «Поділля»	1,01	146,21
10	ПП «Сервіс О.К.»	0,76	161,22

Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Жом буряковий

Обсяги. За 2015/16 МР українські компанії поставили на зовнішні ринки 56,27 тис. тонн жому бурякового на загальну суму 7,27 млн. дол. Серпневі обсяги експорту (48,44 тонн; 10,43 тис. дол.) на порядок менші ніж у липні (482,78 тонн; 107,78 тис. дол.).

Ринки. Український буряковий жом продається до 4 країн (Польща, Республіка Корея, Литва та Японія). Абсолютним лідером за обсягами купівлі є Польща (36,5 тис. тонн; 65,0% сумарного експорту), на другій позиції - Республіка Корея (15,1 тис. тонн; 26,8%). Саме ці дві країни є основними експортними ринками.

Рейтинг. ПрАТ «Мелагрейн» фінішує лідером експорту жому в 2015/16 МР - 11,36 тис. тонн на загальну суму 1,18 млн. дол. На другому місці розмістилася компанія ТзОВ «ТЕП - Вертикаль». Сумар-

но за цей сезон підприємство експортувало 11,28 тис. тонн жому загальною вартістю 1,47 млн. дол. На третій позиції - компанія ТОВ «Агрофірма «Ім. Довженка» ВП «Яреськівський цукровий завод» з 10,14 тис. тонн та 1,22 млн. дол. експорту. На топ-10 експортерів жому бурякового припадає 94% сумарного експорту цього продукту.

Країни СНД

Азербайджан

За 8 місяців 2016 року Азербайджан збільшив імпорт цукру-сирцю та цукру на 20,4% - до 183,4 тис. тонн цукру-сирцю та 303,7 тис. тонн цукру, на суму 76 млн. дол. В січні-липні 2016 року на експорт направлено 60,94 тис. тонн цукру та 652,5 тис. тонн цукру-сирцю, (спад на 48,2%) на суму 34 млн. дол. (спад на 72,2%).

Білорусь

Виробництво. 1 вересня 2016 року всі цукрові комбінати Білорусі приступили до заготівлі та переробки цукрових буряків. Станом на 12 вересня вони повністю завантажили потужності. Додатково переробка цукрових буряків на чотирьох комбінатах склала 34,5 тис. тонн, а виробництво білого цукру - 5,1 тис. тонн.

Станом на 3 жовтня 2016 року Білорусь викопала 1,6 млн. тонн цукрових буряків з 39,5 тис. га - 41,7% від посівної площі (в 2015 році - 40,7 тис. га).

Викопано 1603,8 тис. тонн буряків (в 2015 році - 1136,3 тис. тонн) при врожайності - 406,4 ц/га (в минулому році - 279,3 ц/га). Цукристість буряків - 17,01%, в порівнянні з минулорічним показником - 17,23%. Всього аграрії Білорусі в 2016 році повинні зібрати цукрові буряки з площі 94,7 тис. га.

Запаси. В Республіці Білорусь запаси цукру на промислових підприємствах на 1 вересня 2016 року склали 10,2 тис. тонн - на 74% менше, ніж було станом на 1 серпня 2016 року. Наявні запаси цукру на 68,4% нижчі середньомісячного обсягу виробництва даного продукту.

Ціни. В серпні 2016 року в Білорусі цукор-пісок продавали в середньому по 16990 біл. руб./кг (21,07 грн./кг) - на 886 біл. руб./кг (1,1 грн./кг) більше, ніж в липні. В порівнянні з серпнем 2015 року, ціна на цукор-пісок збільшилася на 36,6% - на 4 548 біл. руб./кг (5,64 грн./кг). В липні середня ціна на цукор-пісок становила 16,1 тис. біл. руб./кг (19,96 грн./кг).

Експорт. За 7 місяців 2016 року експорт цукру незначно відстає від рівня минулого року - 222 тис. тонн, зменшився на 5,2%, в порівнянні з аналогічним показником минулого року.

Експорт кондитерських виробів впав, у порівнянні з 2015 роком, на 12,7%, проте експорт води з цукром зріс на 28% - до 39,4 млн. л. Значно зріс імпорт тростинного цукру-сирцю, який за підсумками 7 місяців склав 257 тис. тонн - на 55% більше рівня минулого року.

Казахстан

Виробництво. У Казахстані частка цукру, виробленого з вітчизняних цукрових буряків, становить всього 3%, решта - 97% припадають на імпорт.

Цукровий буряк. У 2016 році посівна площа цукрових буряків становитиме 6,8 тис. га - на 3 тис. га більше, ніж у 2015 році. Очікувана середня врожайність - 353,1 ц/га. Валовий збір цукрових буряків досягне 240 тис. тонн, в планах здати на переробку 224 тис. тонн буряків.

Очікуваний обсяг виробництва білого цукру в поточному році - 22 тис. тонн, що покриє потребу населення Алматинської області на 40%. З метою відродження цукрової галузі посіви цукрових буряків збільшені в 5,3 разів та валовий збір - в 7,9 разів.

Варто відмітити, посівна площа цукрових буряків у 2015 році була на рівні 3,8 тис. га, середня врожайність - 325 ц/га, валовий збір - 122,8 тис. тонн, вироблено 12 тис. тонн білого цукру.

До 2020 року очікується довести посівні площі цукрових буряків до 14 тис. га при врожайності 375 ц/га, що дозволить зібрати 525 тис. тонн цукрових буряків, виробити 57,8 тис. тонн білого цукру і покрити потребу населення області. Також планується модернізувати Коксуський та Карабулакський цукрові заводи на 2,5 млрд тенге та запустити Аксуський цукровий завод з залученням турецьких інвесторів в 2017-2018 роках.

Будівництво. Наймасштабнішим проектом на Півночі Казахстану є створення цукрового заводу в районі Шал акина. Зараз на об'єкті ведуться будівельні роботи. Вирощено пілотну партію цукрових буряків. Без поливу ми отримали врожайність близько 50 тонн/га при цукристості - 23%. Вартість проекту будівництва цукрового заводу складає 900 млн. тенге (70,2 млн. грн.).

Виробництво цукру та патоки. В серпні виробництво цукру та патоки склало 48693 тонн (в 2015

році - 8831 тонн). Всього з початку 2016 року вироблено 311841 тонн цукру та патоки.

Ціна. Станом на 20 вересня 2016 року в Казахстані середня роздрібна ціна на цукор-пісок на 4,8% менша від ціни на 20 серпня - 281,97 тенге/кг (21,99 грн./кг).

Імпорт. У січні-липні Казахстан імпортував 310,6 тис. тонн тростинного або бурякового цукру в твердому стані, що на 104,3% більше, ніж за аналогічний період минулого року. У липні Казахстан імпортував 52,3 тис. тонн. З країн СНД Казахстан імпортував 29,8 тис. тонн цукру - на 34,1% менше, ніж у 2015 році. А в червні імпорт цукру склав 89,3 тис. тонн.

За даними моніторингу з/д відвантажень, за 8 місяців 2016 року Казахстан отримав транзитом через Росію 50 тис. тонн білого цукру (у 2015 році - 158,5 тис. тонн). Основними постачальниками цукру виступили Україна (42%) та Польща (28%). Майже третину цукру в Казахстан поставив Засільський цукровий завод (Україна).

Киргизстан

Виробництво. В поточному році кліматичні умови для врожаю зернових та овочів були сприятливими. Площі засіяні цукровими буряками становлять 11,3 тис. га - на 6,5 тис. га більші, в порівнянні з минулим роком.

У 2015 році в Чуйській області було зібрано 183,2 тис. тонн цукрових буряків. У поточному році планується зібрати 450 тис. тонн. Внутрішній ринок Киргизької Республіки недостатньо забезпечує населення цукром. Питома вага імпорту цукру в обсязі внутрішнього ринку відповідає 80-82%.

Для вирішення даного завдання ВАТ «Каїнди-Кант» щорічно закуповує насіння цукрових буряків у компаній Німеччини та Франції і продає приватним фермерам. Закупівля цукрових буряків у фермерів проводиться за двома типами договору: або за готівковий розрахунок (за 1 тону буряків від 3,4 тис. сом до 3,5 тис. сом), або розрахунок проводиться цукром від 74 кг до 77 кг за 1 тону буряків. У кожному районі Чуйської та Таласької областей ВАТ «Каїнди-Кант» розмістив 9 приймальних пунктів буряків.

У 2015 році акціонерним товариством «Каїнди-Кант» було вироблено 24,1 тис. тонн цукрового піску - 20% від потреби Киргизстану в цукрі (в середньому 120 тис. тонн цукру).

У поточному році планується виробити майже 60,6 тис. тонн цукру, згідно з інформацією ВАТ «Каїнди-Кант». Якщо врахувати, що з початку року «Каїнди Кант» виробив 25 тис. тонн цукру з цукрової тростини, то всього за рік буде вироблено 85,6 тис. тонн цукру - 71,3% від потреби населення Киргизстану в цукрі.

Молдова

Ціни. В серпні споживчі ціни на цукор-пісок в Молдові зросли на 0,5%. З початку року (до грудня 2015 року) споживчі ціни на цукор збільшилися на 5,6%, а в річному обчисленні - на 16,1%.

Експорт. За два роки, з початку функціонування поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі між Молдовою та Євросоюзом (DCFTA), Молдова експортувала в ЄС товар на суму понад 2,2 млрд. дол. Відповідна угода з ЄС (DCFTA) вступила в силу з 1 вересня 2014 року.

Галузеве відомство вказало на те, що після введення DCFTA відбулися зміни в структурі молдавського експорту в ЄС. Зокрема, на перших позиціях опинилися промислові товари, на частку яких припадає 65% від загального обсягу продукції, що експортується.

Статистичний аналіз показує значне збільшення експорту молдовських зернових на європейський ринок. Так, тільки в I півріччі 2016 року було експортовано: пшениці - 178 220 тонн (237% від встановленої квоти в 75 тис. тонн), перероблених зернових - 10 507 тонн (420% від квоти в 2,5 тис. тонн), цукру - 38 898 тонн (104% від квоти в 37,4 тис. тонн) і т.д.

Основними європейськими партнерами щодо молдавського експорту були Румунія (23,8%), Італія (10%), Великобританія (6,5%), Німеччина (6,5%), Франція (2,5%) та Польща (3,3%).

До іноземних інвесторів входять чотири країни ЄС: Голландія, Кіпр, Франція та Іспанія. У 2015 році в національну економіку були здійснені прямі іноземні інвестиції на суму 228,5 млн. дол. - на 14% більше, ніж у 2014 році.

Протягом застосування DCFTA з метою гармонізації національної системи стандартизації з європейською були прийняті близько 8,5 тис. європейських та міжнародних стандартів. У 2014-2016 роках були анульовані понад 11,4 тис. молдовських стандартів, які застаріли або суперечили європейським.

Росія

Виробництво. Станом на 5 жовтня 2016 року Росія викопала 20,9 млн. тонн цукрових буряків (в 2015 році - 19,6 млн. тонн). Цукрові буряки викопано з 484,1 тис. га - 43,6% від посівної площі (в 2015

році - 516,5 тис. га). Середня врожайність - 432 ц/га (в минулому році - 379,1 ц/га).

Ціни. З 27 вересня по 3 жовтня 2016 року в Росії споживчі ціни на цукор зменшилися на 1,4%. З початку жовтня 2016 року споживчі ціни на цукор знизилися на 0,6%, а з початку року - зросли на 3,1%.

Експорт-імпорт. У вересні середньомісячна ціна на цукор-сирець склала 470,64 дол./тонну. Відповідно, в листопаді 2016 року мито на імпорт цукру-сирцю до МС збережеться на рівні 140 дол./тонну.

За сезон 2015/16 МР Росія, найбільший постачальник бурякового (гранульованого) жому, експортувала його на 10% більше, ніж за сезон 2014/15. Росія експортувала буряковий жом в обсязі 947 тис. тонн, на суму 107 млн. дол. Цей об'єм не був затребуваний на внутрішньому ринку з боку тваринництва.

Буряковий жом російського виробництва поставляється більш ніж в 25 країн світу. Основними країнами-покупцями є Литва, Данія, Німеччина, Норвегія, Марокко, Італія, Іспанія, Туреччина та Нідерланди. Росія шукає нові ринки, що займає певний час, тому що в більшості країн світу жом входить до переліку товарів, що підлягають ветеринарному контролю.

У цьому році близько 100 тис. тонн цукру виявляться «зайвими» для російського ринку - вперше Росія зробить його більше, ніж може спожити. Представники російських агрохолдингів стверджують, що розглядають можливості для масового експорту своєї продукції. Однак, щоб гідно конкурувати на світовому ринку, їм необхідна допомога держави. На думку аналітиків, простимулювати експорт могло б обнуління мит.

Про наміри опрацювати варіанти поставок за кордон своєї продукції заявили найбільші російські виробники цукру. Виробникам цукру експортувати продукцію в масовому порядку сенсу не було: весь обсяг цукру (плюс імпорт) споживався всередині країни. У минулому сезоні обсяг експорту цукру склав символічні 9 тис. тонн. Задуматися про експорт російських виробників змусила унікальна ситуація, що склалася в цьому аграрному сезоні.

Провідний аналітик Інституту кон'юнктури аграрного ринку Євген Іванов розповів, що в цьому році на російському ринку виявляться «зайвими» приблизно 100 тис. тонн цукру. В сезоні 2016-2017 років виробництво цукру в країні очікується в обсязі трохи менше 5,8 млн. тонн - на 200 тис. тонн більше, ніж в попередньому сезоні. Погіршить ситуацію, за словами Євгена Іванова, перевиробництво цукру в Україні - їй необхідно буде експортувати не менше 400 тис. тонн, які претендують на спільні з Росією ринки збуту. При цьому ціни української продукції помітно нижчі, ніж у всіх країнах СНД в останні роки.

Експерт зазначив, що ситуація, яка склалася вже позначилася на російському ринку: «Оптові ціни на цукор в Росії за два останніх місяці впали на 25% і зниження продовжується до цього дня. Якщо надлишок цукру не буде вивезений, то в Росії довгостроково встановляться низькі ціни на цукор та буряки, що сильно вдарить по рентабельності господарств».

Тим часом учасники ринку та аналітики стверджують, що масовий експорт російського цукру навряд чи почнеться найближчим часом. Збільшення експорту очікують в цьому сезоні і в Мінсільгоспі: за прогнозами відомства, з країни буде вивезено 450 тис. тонн цукру.

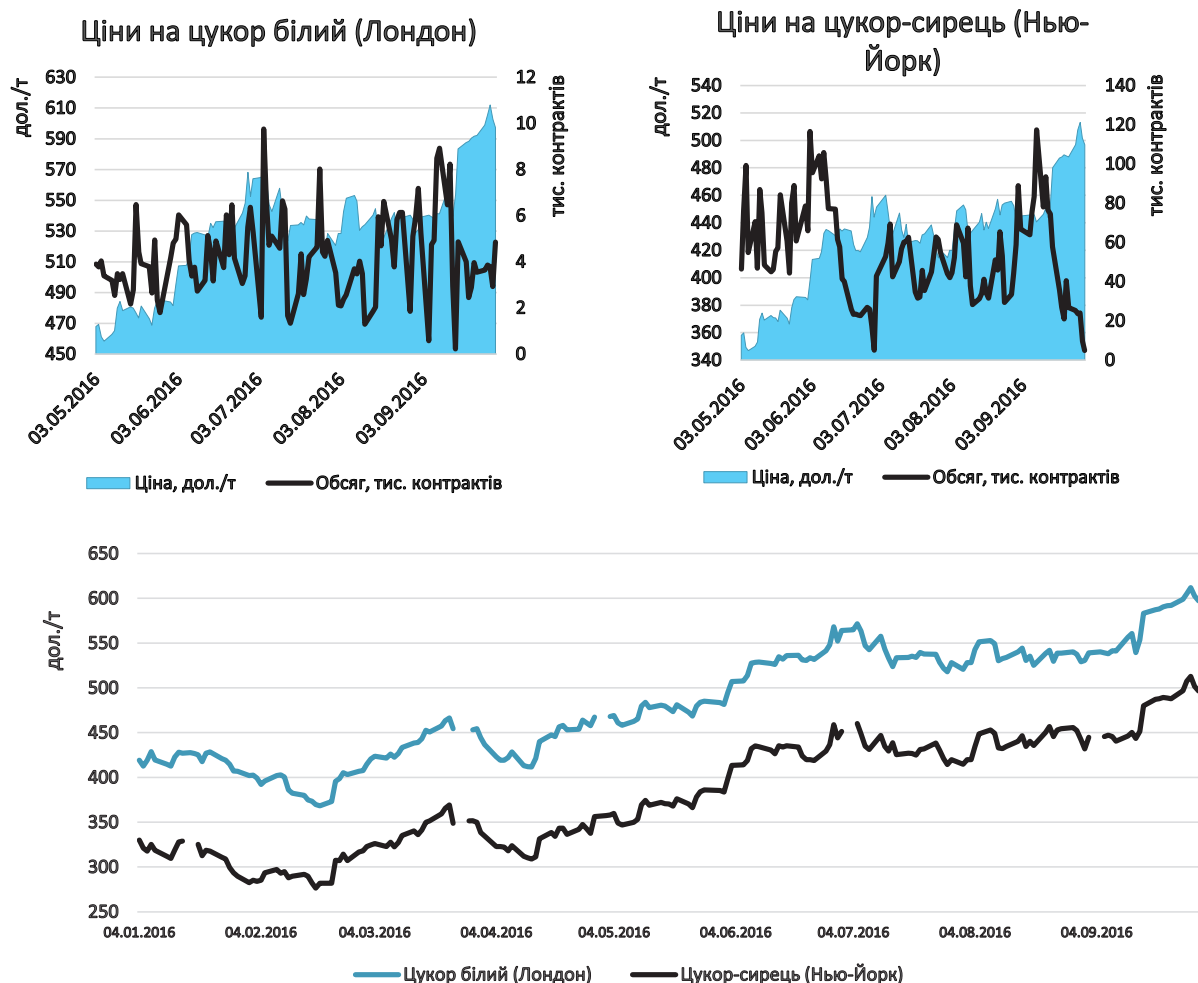
Світовий ринок

Зростання світових цін на цукор може призупинитися, так як Індія повідомила, що в цьому році імпорт буде меншим, ніж прогнозувалося.

Закупівлі можуть скласти 1,25 млн. тонн - на 50% менше, ніж планувалося 3 місяці тому. На рішення індійської влади вплинуло зростання біржових цін на цукор до 4-річних максимумів та поліпшення погодних умов (сезон мусонів приніс опади - врожай очікується на хорошому рівні). Представники Асоціації цукровиробників Індії (ISMA) заявили, що в 2017 році поставок буде вдосталь для задоволення внутрішнього попиту. В наступному сезоні імпорт цукру до Індії може скласти 1,5-2 млн. тонн.

У будь-якому випадку, в 2016 році в світі спостерігається дефіцит цукру. Але ситуація не настільки драматична - в 2011-2014 роках в світі був помітний профіцит цього продукту. Поточного року біржові ціни на цукор виросли більш ніж на 50% на побоюваннях світового дефіциту через погану погоду в Бразилії та країнах Азії, так як на ці регіони припадає понад 50% виробництва цукру в світі.

Втім, зростання світових цін не позначиться на вартості рафінованого цукру в російських магазинах, тому що Росія сама себе забезпечує цукром. У цьому році російські компанії намагатимуться наростити експорт цукру, але на заваді цьому є зміцнення позицій рубля та держмити. Втім, Росія розглядає варіант обнулення мит.

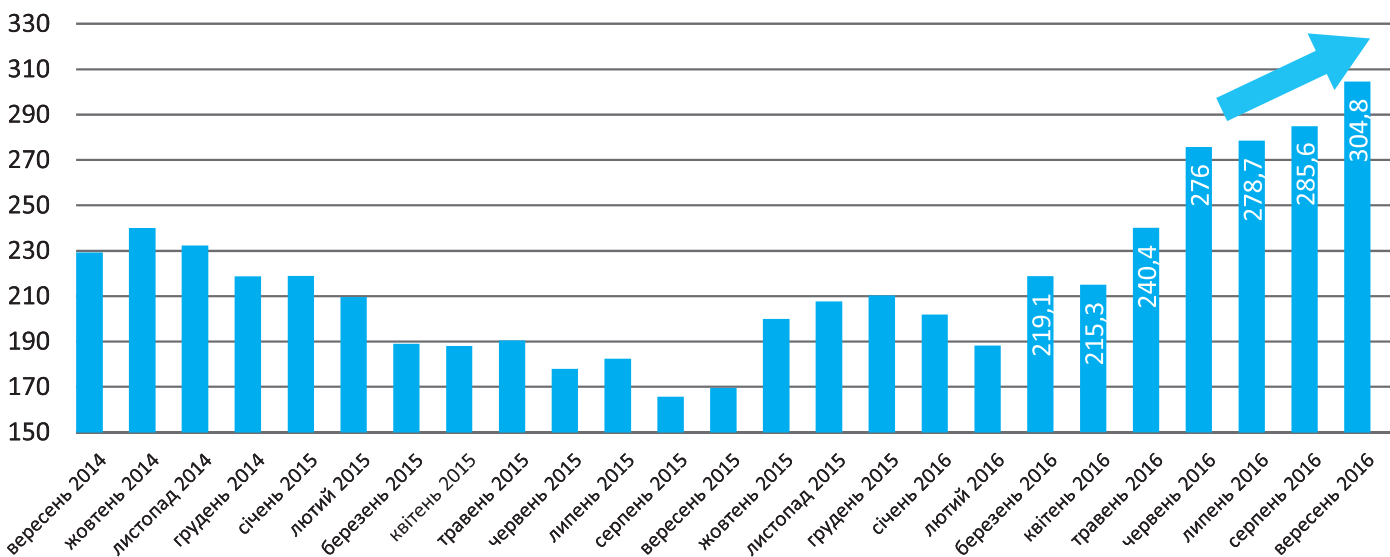
Джерело: аналітичний відділ НАЦУ «Укрцукор»

Рис. 5. Ціни на світовому ринку

Індекс ФАО цін на цукор

Середнє значення індексу цін ФАО на цукор у вересні склало 304,8 пунктів, що на 19 пунктів (6,7%) вище рівня серпня.

При цьому зростання триває п'ятий місяць поспіль. Поточний сплеск світових цін на цукор в значній мірі пов'язаний з несприятливими погодними умовами в центральному та південному регіонах Бразилії, де зосереджене основне виробництво цукру країни - найбільшого світового виробника та експортера цукру. Зростанню цін також сприяли повідомлення про зниження обсягів виробництва в Індії - другому світовому виробнику цукру, а також скорочення пропозиції в Таїланді та Китаї.

Джерело: fao.org

Рис. 6. Індекс ФАО цін на цукор

У вересні 2016 року середнє значення Індексу продовольчих цін ФАО склало 170,9 пунктів, що майже на 5 пунктів (2,9%) вище показників серпня і на 10% вище показника за відповідний період минулого року. Вереснєве значення Індексу досягло максимального рівня з березня 2015 року. Крім невеликого зниження в липні, значення індексу з початку року неухильно росло, в основному під впливом різкого збільшення цін на цукор, а також в силу більш помірного зростання цін на молочну продукцію, м'ясо та олію. Зростання значення індексу минулого місяця пов'язане, перш за все, зі зміцненням котировань на молочну продукцію і цукор.

США

Експорт-імпорт. З 1 жовтня 2016 року по 30 вересня 2017 року Мексика зможе експортувати в США 870,689 лотів у еквіваленті цукру-сирцю.

У кінці 2014 року Мексика та США підписали угоду про розробку нових правил для відвантаження цукру з Мексики на ринок США.

Після укладання угоди, на початку кожного сезону встановлюється попередня квота для Мексики, яка коригується під час збору врожаю. До тепер її обсяг був на рівні близько 1,5 млн. тонн на рік.

«Bunge» може стати найбільшим покупцем цукру-сирцю в США. «Bunge» купив більшість, якщо не всі, 777498 лотів цукру, відповідно до контракту ф'ючерсів на цукор-сирець, термін дії якого закінчився в п'ятницю, 30 вересня, в той час як «Wilmar International» здійснив шість закупок, щоб стати найбільшим продавцем.

В жовтні цього року очікується отримати 15265 лотів цукру з Бразилії та Аргентини - менше, в порівнянні з жовтневими поставками 2015 року - 23 644 лотів, але більше, ніж 10405 лотів в 2014 році.

«Північно-східні райони Бразилії мали більше доступного цукру для поставки, але експортували менше, ніж ми очікували», - розповів брокер США.

Торговці повідомили, що Bunge купив принаймні 15215 лотів цукру, відповідно до контракту ф'ючерсів на цукор для поставки в жовтні, в той час як Wilmar був найбільшим продавцем - 7694 лотів.

Індія

Виробництво. Вперше за 7 років виробництво цукру в Індії у 2016/17 маркетинговому році впаде нижче рівня споживання, хоча достатні запаси продукції забезпечать місцевий попит країни.

Падіння обсягів виробництва зробить практично неможливим експорт цукру в цьому сезоні, починаючи з 1 жовтня, і змусить імпортувати товар, щоб втримати цінові коливання.

Індія могла виробити 23,37 млн. тонн цукру в 2016/17 МР - на 7% менше, в порівнянні з минулим роком, через посухи в західному штаті Махараштра (провідний виробник цукрової тростини Індії). Очікується, що виробництво цукру в штаті скоротиться на чверть - до 6,27 млн. тонн, у порівнянні з минулим сезоном.

В самій країні відкриті запаси цукру також зменшуються до 7,5 млн. тонн - на 17,6%, в порівнянні з минулим роком, хоча цього буде достатньо для задоволення місцевого споживання.

Передбачаючи зниження виробництва, уряд обмежив продажі цукру за кордон, встановивши 20% податок на експорт. Крім того, достатня кількість опадів у цьому році дозволить фермерам розширити посівні площі під цукрову тростину для 2017/18 МР. Завдяки цьому країна змогла б знову виробити надлишок цукру в сезоні 2017/18 років.

Варто відмітити, що вперше за багато років, аграрії штату Махараштра відклали виробничий сезон до 1 грудня, хоча він зазвичай розпочинається на початку жовтня.

Не дивлячись на відкладений сезон через скорочення доступної кількості цукрової тростини та тривалі опади в штаті, цукрові заводи можуть зітхнути з полегшенням, оскільки уряд Махараштри прийняв рішення направити лист уряду Індії з вимогою продовження дії директиви уряду щодо зменшення цукрових запасів заводів до 37% на додаткові два місяці. Більшість заводів вже продали свою цукрову продукцію, але багато з них зіткнулися з проблемами перевезення цукру.

Прем'єр-міністр Фаднавіс повідомив, що виробництво цукрової тростини зменшилося через посуху в останні 4 роки. Цього року посівна площа під цукрову тростину становить 633 тис. га, у порівнянні з 987 тис. га у минулому році.

Виробництво цукрової тростини очікується в межах 49,3 млн. тонн, у порівнянні з 74,3 млн. тонн. Посівні площі під цукрову тростину різко скоротилися в районах Marathwada, Solapur та Ahmednagar.

В майбутньому виробничому сезоні працюватимуть близько 140 цукрових заводів - 70 кооперативних та 70 приватних, порівняно з 177 діючими заводами (99 кооперативних та 78 приватних) в 2015-2016 роках.

План модернізації цукрових заводів Індії передбачає 252,2 млн. рупій (100,88 млн. грн) для наступного сезону, з яких 31,2 млн. рупій (12,48 млн. грн.) отримають заводи, а решту - 221 млн. рупій (88,4 млн. грн.) виділять для аграріїв у якості безвідсоткового кредиту для закупівлі насіння, добрив та пестицидів.

Ціни. На тлі фестивального сезону уряд Індії уважно стежить за цінами на цукор та інші продукти харчування, щоб контролювати накопичення запасів та гарантувати їх доступність на ринку.

4 жовтня секретар Кабінету Міністрів пан Сінха провів нараду для огляду цін та наявності товарів першої необхідності, в основному цукру, та закликав зацікавлені Міністерства до зміцнення механізму контролю та забезпечення доступності цих продуктів за розумними цінами протягом фестивального сезону.

Згідно з урядовими даними, станом на 5 жовтня 2016 року середня роздрібна ціна на цукор становила 40 рупій/кг (16 грн./кг), на відміну від 30 рупій/кг (12 грн./кг) за аналогічний період минулого року.

Незважаючи на високі світові ціни на цукор, цукрова компанія Bajaj Hindustan, найбільший виробник цукру в Індії, відзвітувала про збиток за другий квартал на рівні 770 млн. рупій (308 млн. грн).

Прибуток компанії в квітні-червні склав 1,04 млрд рупій (416 млн. грн.). Виручка збільшилася на 9,3% з 12 млн. рупій (4,8 млн. грн.) до 13 млн. рупій (5,2 млн. грн.). Прибуток до вирахування відсотків, податків, зносу та амортизації знизився на 63,1% - з 3,37 млрд рупій (1,35 млрд грн.) до 1,24 млрд рупій (496 млн. грн.) в червні минулого року. Рентабельність за EBITDA знизилася з 21% до 9,3%.

Експорт-імпорт. Міністр сільського господарства Радха Моганг Сінгх зустрівся зі своїм колегою Кі Донгуї з Китаю та домовився про імпорт цукру: «Я з нетерпінням чекаю на тісну співпрацю в галузі сільського господарства між двома країнами, що веде до подальшого зміцнення двосторонніх відносин».

Міністр висловив своє задоволення з приводу досягнутого взаєморозуміння з Китаєм стосовно санітарних та фіто-санітарних питань.

У 2015-2016 роках експорт з Індії в Китай склав 875,13 млн. дол., а імпорт - 284,18 млн. дол.

Також уряд Індії встановив мито на імпорт коричневого цукру в розмірі 15 рупій/кг (6 грн./кг), що вступило в дію 15 вересня.

Крім того, мито на імпорт цукру збільшилося на 1,75 рупій (0,7 грн.) та становить 2 рупій/кг (0,8 грн./кг). Мито було збільшено для захисту місцевої промисловості.

Встановлення мита спрямоване на допомогу виробникам цукрової тростини. Таким чином, коричневий цукор вітчизняного виробництва потрапив на ринок. Незважаючи на збільшення мита, контрольовані ціни на цукор не зміняться.

Міністр фінансів Раві Карунанаяке повідомив про застосування жорстких заходів відносно торговців, які продають цукор вище контрольованої ціни уряду.

Таїланд

Виробництво. В 2016/17 МР в Таїланді виробництво цукру зменшиться на 3,2% через посуху, яка знизила виробництво рафінованого цукру.

Таїланд, другий за величиною в світі експортер цукру, пережив найсильнішу посуху за більш ніж два десятиліття, в результаті чого дуже погіршився врожай цукрової тростини.

Таїланд очікує, що в цьому сезоні збір цукрової тростини складе 91 млн. тонн, в порівнянні з 94,05 млн. тонн в 2015/16 МР. В наступному році виробництво рафінованого цукру зменшиться до 9,3-9,4 млн. тонн, у порівнянні з 9,6-9,7 млн. тонн у 2016 році.

Сухі погодні умови можуть знизити вміст цукру в тростині, що змусить заводи переробляти більше цукрової тростини, щоб виробити таку ж кількість цукру. Виробництво цукрової тростини в Таїланді значно знизилося ще в сезоні 2014/15 МР - валовий збір склав 105,96 млн. тонн.

Ціни. Прогноз цін на цукор на найближчі п'ять років заохочує аграріїв вирощувати цукрову тростину. З початку року уряд видав дозвіл на створення 22 нових цукрових заводів та на розширення 17 існуючих. В даний час в Таїланді діючими є 54 цукрових заводи.

Експорт. В березні Таїланд змінив свій прогноз щодо експорту цукру на 2016 рік з 11 млн. тонн до 7,1 млн. тонн. Зменшення виробництва в Таїланді та Індії розширює світовий дефіцит цукру в цьому році та штовхає ціни вгору.

Бразилія

Виробництво. Найбільший виробник цукру Північної Бразилії, Usina Trapiche, прогнозує рекордний врожай цукрової тростини в розмірі 14,3 млн. тонн.

За прогнозами, до березня 2017 року компанія виробить 22 млн. мішків цукру та 416 млн. л етанолу. Для досягнення цих результатів підприємство переробить 14,3 млн. тонн цукрової тростини - на 2% більше, ніж за сезон 2015/16.

В даний час Usina Trapiche є найбільшим виробником цукру та етанолу на півночі та північному сході. Завдяки оптимізації процесів та ефективному управлінню витратами компанія зміцнює свої позиції на ринку і є однією з найприбутковіших компаній цукрової галузі.

Очікується, що в наступному році в центральних та південних районах Бразилії виробництво цукру зросте приблизно на 1 млн. тонн.

Збільшення виробництва буде відбуватися за рахунок етанолу та компаній, які збільшують виробничий потенціал на цукрових заводах. Нові проекти також сприятимуть зростанню виробництва цукру.

Бразильські заводи не мають значних інвестицій в потужності прямо зараз, тому не можуть перейти від виробництва етанолу до цукру. В цьому році Бразилія повинна виробити 34,3-36 млн. тонн цукру, оскільки ціни на цукор-сирець в Нью-Йорку зросли до 4-річних максимумів.

Деякі заводи оголосили про плани збільшення виробництва цукру в наступному році, в тому числі Biosev, виробник цукрової тростини, контрольований французьким продавцем споживчих товарів Луї Дрейфю, який повідомив про збільшення виробництва цукру на 88 тис. тонн.

На думку аналітиків, занадто рано очікувати великих інвестицій в нові потужності з виробництва цукру, хоча це може статися в 2018 році, якщо ціни залишаться непохитними.

Експорт. Wilmar International Ltd та Raizen Energia SA створюють спільне підприємство, яке стане одним із найбільших експортерів цукру Бразилії.

Raizen та Wilmar Sugar поставлятимуть близько 4,5 млн. тонн цукру-сирцю на рік з Бразилії. Нове підприємство, відоме як RAW, почне продавати цукор, отриманий з врожаю сезону 2017/18, який почнеться в квітні.

RAW стане одним із найбільших в Бразилії експортерів цукру, кидаючи виклик Alvean, Cargill Inc. тонна Copersucar SA, яка продала 5 млн. тонн цукру в минулому сезоні. Нова компанія базуватиметься в Сінгапурі, а Жан-Люк Бобо (відповідальний по цукру з Wilmar) стане головним виконавчим директором RAW. Дочірня компанія розташовуватиметься в Сан-Паулу і відповідатиме за постачання цукру.

Спільне підприємство експортуватиме цукор-сирець, вироблений Raizen в обсязі близько 3 млн. тонн, а також підсолоджувачі, отримані від операцій Wilmar в Бразилії. За словами прес-секретаря Raizen, RAW матиме від 10 до 15 співробітників, які включатимуть представників обох компаній.

Wilmar розширила свою присутність в цукровій промисловості з виходом на ринок у 2010 році шляхом придбання Sustogen Ltd в Австралії та переробника PT Jawamanis Rafinasi в Індонезії. Компанія також має частки в заводах, в тому числі Cosumar SA в Марокко та Shree Renuka Sugar Ltd в Індії.

RAW виграє від великої мережі клієнтів Wilmar по всьому світу, допомагаючи Raizen зміцнити свої позиції в Бразилії. Raizen, яка сама є спільним підприємством Royal Dutch Shell Plc та Cosan SA Industria & Comercio, має 24 виробничих одиниць, а також виробляє близько 2 млрд л етанолу в рік.

ЄС

Виробництво. В цьому році прогнозується сильне зростання виробництва цукру в ЄС, але воно буде не рівномірним через зменшення виробництва в Німеччині та Польщі після неврожаю 2015 року, та зростання обмежене дощовою погодою в найбільших виробників ЄС - Франції та Великобританії.

За минулий рік ф'ючерси на білий цукор зросли на 70% та зупинилися на рівні 4-річних максимумів.

Французьке агентство FranceAgriMer прогнозує збільшення виробництва цукру в ЄС в 2016 році до 17,3 млн. тонн - на 16% більше від рівня 14,9 млн. тонн, вироблених в 2015/16 МР. Міністерство фермерського господарства Франції оцінює врожай нижче на 1,1%, у порівнянні з минулим роком, і на 6% нижче середнього показника за п'ять років - 33,1 млн. тонн - через низьку врожайність.

Група виробників цукрових буряків (CGB) очікує, що в цьому сезоні у Франції вихід цукру становитиме 12,5 тонн/га. Попередні прогнози FranceAgriMer вказують на невелике зростання французького виробництва цукру на рівні 4,9 млн. тонн, але підкреслюють негативний вплив погоди.

Асоціація цукрової галузі Німеччини (WVZ) прогнозує, що в Німеччині (другий за величиною цукровиробник ЄС) в 2016/17 МР виробництво рафінованого цукру зросте до 3,95 млн. тонн - на 34% більше після поганого врожаю минулого сезону.

WVZ очікує хороший врожай буряків, вміст цукру оцінюється в 18,04%, у порівнянні з минулорічним показником - 18%. Різке зростання виробництва рафінованого цукру очікується в Польщі, де збирання врожаю почалося на два-три тижні раніше.

В Польщі виробництво рафінованого цукру зросте приблизно до 2 млн. тонн, у порівнянні з 1,46 млн. тонн минулого року, середня врожайність буряків становить близько 65 тонн/га, порівняно з 55 ц/га в 2015 році. Загальний обсяг виробництва буряків складе близько 13 млн. тонн, у порівнянні з 9,4 млн. тонн в 2015 році.

У Великобританії виробництво цукру, як очікується, зменшуватиметься другий рік поспіль після рекордного врожаю у 2014/15 МР та опуститься нижче 1 млн. тонн в минулому сезоні.

Компанія Associated British Foods повідомила: «Червневі опади сповільнили ріст нового врожаю протягом сезону 2016/17 МР і, в поєднанні з невеликим зниженням контрактної площі, ми очікуємо подаліше скорочення виробництва цукру у Великобританії». ■